THL/5424/4.00.02/2025

Pia Mäkelä
Katariina Warpenius

3.3.2026

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta
Valiokunnan täydennyspyyntö 25.3.2025

HE 131/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) kiittää mahdollisuudesta täydentää 14.11.2025 päivättyä lausuntoaan otsikossa mainitusta esityksestä ja esittää seuraavia huomioita.

Ulkomaan etämyynnin rajaukset

Komission ja sosiaali- ja terveysministeriön välillä käytyihin neuvotteluihin liittyvät asiakirjat vahvistavat THL:n aiempaa tulkintaa siitä, että lakiin voidaan kirjata rajoituksia sallittuun rajat ylittävään etämyyntiin. Perussopimuksessa on hyväksytty pohjoismaisten valtion monopolien yksinoikeus vahvempien alkoholijuomien vähittäismyyntiin kansanterveyden suojelemiseksi, ja EU-tuomioistuin on ratkaisuissaan kunnioittanut tätä yksinoikeutta.

Julkistetut asiakirjat osoittavat, että EU-komissio on pitänyt huolenaan ainoastaan sitä, että muiden maiden myyjillä tulee olla samat oikeudet myydä yksityisen vähittäismyynnin enimmäisvahvuutta miedompia alkoholijuomia kuin suomalaisilla. Asiakirjojen perusteella komissiokaan ei siis ole vaatinut, että muiden maiden myyjien pitäisi voida etämyydä ja toimittaa Suomeen sellaisia juomia, joita suomalaisetkaan kauppiaat eivät saa myydä.

Nykyinen alkoholilaki on ollut epäselvä sen suhteen, mitä Alkolle myönnetty yksinoikeus merkitsee rajat ylittävän myynnin osalta. Yksiselitteistä on, että kuluttajilla on aina ollut oikeus ostaa juomia verkosta ulkomailta ja järjestää niiden toimitus Suomeen. Etämyynti, jossa juomien hallinta vaihtuu Suomessa, voidaan katsoa Suomessa tapahtuvaksi vähittäismyynniksi, johon yksinoikeus on Alkolla. Vaikka kaikkien alkoholijuomien etämyynnin sallimista on perusteltu KKO:n tuoreella ratkaisulla, KKO ei ottanut kantaa EU-oikeuteen, vaan ainoastaan epäselväksi tiedetyn Suomen alkoholilain tulkintaan.

Julkistetut asiakirjat tukevat näkemystä, että käsiteltävänä oleva esitys etämyynnistä on Suomen hallituksen omaksuma poliittinen päätös ja tahtotila, ei EU:n pakottama ratkaisu. Lainsäätäjän on siis päätettävä yli 5,5/8-prosenttisten juomien osalta, pidetäänkö yksinoikeudesta kiinni myös

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/7c62da02-ac52-4990-9dfd-15d6ca3ad01f
visma sign
www.vismasign.com

Pia Mäkelä
Katariina Warpenius

3.3.2026

rajat ylittävässä etämyynnissä, vai annetaanko ulkomaisille myyjille oikeus harjoittaa niiden de facto vähittäismyyntiä Suomessa.

THL pitää vielä aiempaakin perustellumpana, että ulkomaan etämyynti rajattaisiin koskemaan Suomen yksityisessä vähittäismyynnissä sallittuja myyntirajoja (8 % käymisteitse valmistetuille, 5,5 % muille alkoholijuomille), jolloin ulkomaisille toimijoille sallittaisiin samat oikeudet kuin suomalaisillekin, ja alkoholin vähittäismyynnin yksinoikeusjärjestelmä voitaisiin hallitusohjelman mukaisesti turvata. Tämän mukainen lakiesitys tulisi lähettää notifioitavaksi EU:hun.

Velvollisuus tarkistaa verotunniste

Erityistä huolta etämyynnissä tuo se, että se on tapa kiertää Suomen alkoholiverotusta. Tämä ei ole ongelma ainoastaan verokertymän tai suomalaisen alkoholiteollisuuden elinehtojen suojelemisen näkökulmasta, vaan myös kansanterveyden kannalta, sillä alkoholin hinta on keskeinen alkoholin kulutuksen määrään ja sen kautta alkoholihaittojen määrään vaikuttava tekijä. Kaikkein suurin hintaero verollisen ja veroja kiertävän hinnan välillä on väkevissä juomissa.

Valmisteverotuslain puolella edellytetään, että etämyyjän tulee antaa tuotteiden kuljetuksesta vastaavalle kuljetusyritykselle Verohallinnon antama kuljetuksen yksilöivä tunniste. Ilmeisesti tätä vaatimusta ei kuitenkaan juurikaan noudateta. **THL tukee esillä ollutta ajatusta siitä, että lakiin kirjattaisiin kuljetusyrityksille velvollisuus tarkistaa veronmaksun tunniste aina ennen toimitusta**.

Alkojen sunnuntaiaukiolo

Talousvaliokunnan käsittelyssä tuli esiin mahdollisuus sallia Alkojen aukiolo sunnuntaisin. Alkon merkitys kansanterveyden edistäjänä perustuu siihen, että Alkon avulla suomalaisessa alkoholimarkkinassa alkoholin saatavuus on pienempi kuin se olisi ilman Alkoa: yksinoikeusjärjestelmän vuoksi ihmiset altistuvat elinympäristöissään alkoholijuomien myynti-impulsseille ja alkoholijuomien myynninedistämiselle hieman harvemmin.

Jos Alko käytännössä pakotetaan eri tavoin kilpailemaan markkinaosuudesta vähenevän myynnin paikkaamiseksi, tämä on omiaan vähentämään sen kansanterveydellistä merkitystä. Jos ulkomaisille kauppiaille kirjataan lakiin oikeus de facto vähittäismyyntiin Suomessa, tämän saatavuuden lisäyksen

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/7c62da02-ac52-4990-9dfd-15d6ca3ad01f
visma sign
www.vismasign.com

Pia Mäkelä
Katariina Warpenius

3.3.2026

vaikutuksia ei kansanterveyden näkökulmasta kannata yrittää tasapainottaa lisäämällä myös Suomen sisäistä saatavuutta. Tämä olisi epäilemättä valtioyhtiön harjoittaman yritystoiminnan mutta ei kansanterveyden suojelua. **THL ei siis kannata Alkojen sunnuntaiaukioloa**.

Pääjohtaja Mika Salminen

Osastonjohtaja Piia Aarnisalo

Electronically signed / Sähköisesti allekirjoitettu / Elektroniskt signerats / Elektronisk signert / Elektronisk underskrevet
https://sign.visma.net/fi/document-check/7c62da02-ac52-4990-9dfd-15d6ca3ad01f
visma sign
www.vismasign.com

SIGNATURES **ALLEKIRJOITUKSET** **UNDERSKRIFTER** **SIGNATURER** **UNDERSKRIFTER**

This document contains 3 pages before this page
Tämä asiakirja sisältää 3 sivua ennen tätä sivua
Detta dokument innehåller 3 sidor före denna sida
Dokumentet inneholder 3 sider før denne siden
Dette dokument indeholder 3 sider før denne side

PIIA SINIKKA AARNISALO
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: THL
da17ab1d-c1b1-4ade-ad5b-0092eb3754e6 - 2026-03-03 11:56:17 UTC +02:00
BankID / MobileID - 52b7d12a-94ba-4e5a-b475-870e901d84f1 - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

MIKA OLAVI SALMINEN
Company - Yritys - Företag - Selskap - Virksomhed: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
f7d43e54-dd07-40dd-9b66-a1d773771d46 - 2026-03-03 14:05:09 UTC +02:00
BankID / MobileID - fb7e196e-8b19-4804-9090-b35932aa8490 - FI
Authority to sign - Asemavaltuutus - Ställningsfullmakt - Autoritet til å signere - Myndighed til at underskrive

authority to sign	asemavaltuutus	ställningsfullmakt	autoritet til å signere	myndighed til at underskrive
representative	nimenkirjoitusoikeus	firmateckningsrätt	representant	repræsentant
custodial	huoltaja/edunvalvoja	förvaltare	foresatte/verge	frihedsberøvende